יום ג', כ"ו בטבת תשס"ז (16 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הפתקה האדומה, ועוד... [המשך מהדף של אתמול]

שני פנים לעליה 'הראשונה' הזאת:
המניעים היהודיים לעלות בהמוניהם, והחששות מצד המשטר העות'מאני שכן ניסו למנוע עליה זאת.

ההגירה ממזרח אירופה
העליה ממזרח אירופה לארץ-ישראל התקיימה על רקע הגירת המונים ממזרח אירופה שהתרחשה בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20. היהודים שהיגרו, בערך 2.5 מיליון איש, היוו שיעור גבוה יחסית לחלקם באוכלוסייה. הרוב המכריע של המהגרים היהודים, כמו אצל כלל המהגרים, היגר לארצות הברית, וכן לאנגליה, ארגנטינה, צרפת, קנדה אוסטרליה ודרום אפריקה. מיעוט קטן מבין המהגרים, כ-25,000 איש ואשה, בחרו לעלות לארץ-ישראל.

העלייה מתימן
כ-7 חודשים לפני שהגיעו לארץ רוב עולי העליה הראשונה ממזרח אירופה, הגיעה לארץ הקבוצה הראשונה של עולי תימן - **עליית 'אעלה בתמ"ר'**.
גורמי העלייה
תימן נשלטה באותה תקופה על-ידי האימפריה העות'מאנית, אימפריה זו כפתה על היהודים בתימן לנקות ביובים ולטחון קמח עבור הממשל ללא כל תמורה; שלטון זה איסלֵם יהודים יתומים בכוח; כמו כן בוטלה הסמכות של בתי הדין היהודים בנושאי ירושות וממון; באותה תקופה פגעה בצורת קשה בעיר צנעא. יהודי תימן האדוקים ראו בשנת תרמ"ב (1881) את שנת הגאולה, הם הושפעו מהפסוק "אמרתי אעלה בתמר אוחזה בסנסניו" [שיר השירים ז' 9] ("**בתמר**" זו **תרמ"ב** בשיכול אותיות). מפעלו של רוטשילד והצלחתו בקרב מושבות העלייה הראשונה משך את יהודי תימן להגיע לארץ.
מאפייני העולים
עולי תימן היו אדוקים מאוד בדתם. הם היו רגילים לעבודה פיזית ולא הסתמכו על תרומות השד"רים מחו"ל. מספרם היה מועט יחסית, רק 2500 איש, אך בסופו של דבר היוו מחצית מהעולים בעליה זו כיוון ש**כל העלייה מתימן נשארה בארץ** בעוד שמרבית העולים ממזרח אירופה עזבו את הארץ.
קשיי העולים
קשיי העולים החלו כבר בדרכם לארץ. במסעם הם הגיעו עד לבומביי שבהודו ולבצרה שבעירק, ומשם לאלכסנדריה שבמצרים בדרך ליפו. לאחר עלייתם לארץ, סבלו עולי תימן במשך השנים משני קשיים עיקריים - **דיור** ו**פרנסה**:
חלק מעולי תימן הגיעו לירושלים אבל העדה הספרדית שם לא סייעה להם כנדרש מפני שגם לעדה הספרדית היה קשה מבחינה כלכלית. היו גם כאלה מתושבי ירושלים שפקפקו ביהדותם של עולים אלו. יהודי תימן נתקלו שם גם בבעיית דיור (בעיה שהיתה קיימת בירושלים לגבי רוב היהודים שם). הם נאלצו לגור ב**מערות**(!) סביב ירושלים ובפחונים, בסביבות כפר השילוח. מי שסייע להם במיוחד היה איש היישוב הישן החסידי,

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ג', כ"ו בטבת תשס"ז (16 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ר' ישראל דב פרומקין, עורך העיתון 'החבצלת' שארגן קרן 'להצלת נדחי ישראל' על מנת לסייע להם להקים משכני קבע. **חלק אחר מיהודי תימן** השתקע ביפו; אמנם גם חלק זה סבל מבעיית דיור וממחסור בפרנסה, אבל הם הצליחו לעתים למצוא פרנסה בחקלאות במושבות יהודה והשרון. העולים מתימן לא בחלו באף עבודה פיזית: הם עסקו בענף הבניין, בחקלאות, בצורפות ועוד. **הקשיים** שהיו לעולי תימן יחד עם ניכור מצד האשכנזים גרמו ליהודי תימן להסתגר בתוך עצמם ולעשות למען קהילתם בלבד. דבר זה בא לידי ביטוי בשכונות שהתבססו על טהרת יהודי תימן, יישובים שהוקמו ליהודים תימנים בלבד כגון **כפר מרמורק**, מוסדות חינוך לעולי תימן בלבד, קופות צדקה של יהודי תימן ועוד.

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל